

29.3.2007

Dnro 3580/4/06

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ETSINTÄKUULUTUKSEN PERUUTTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija kertoo asiamiehensä 27.10.2006 laatimassa kantelukirjoituksessa, että hänet otettiin kiinni rajavartioston toimesta Kouvolassa suoritettun rajatarkastuksen yhteydessä hänen tullessaan junalla Pietarista Helsinkiin 3.7.2006. Kiinniottaminen perustui etsintäkuulutukseen haasteen tiedoksi antamista varten. Kantelun mukaan etsintäkuulutus oli aiheeton, koska kantelija oli aiemmin haastettu samaan asiaan liittyen jo 7.6.2006.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

Kantelija oli 7.6.2006 haastettu vastaajana Helsingin kärjäoikeudessa 7.9.2006 pidettävään rikosasian pääkäsittelyyn. Haastaminen oli perustunut kantelijasta annettuun etsintäkuulutukseen. Haastamisen oli suorittanut liikkuvan poliisin vanhempi konstaapeli.

Sittemmin kantelijan saapuessa 3.7.2006 junalla Pietarista Helsinkiin hänet oli rajatarkastuksen yhteydessä haastettu uudelleen samassa asiassa, koska hänellä oli mainittuna ajankohtana ollut voimassa oleva etsintäkuulutus. Kaakkois-Suomen rajavartiostosta saadun selvityksen mukaan kantelija oli ilmoittanut haasteen tiedoksiannon yhteydessä, että hänet oli jo aiemmin samasta asiasta haastettu. Kantelijan esittämän väitteen johdosta asia oli tarkastettu uudelleen (etsintäkuulutus)rekisteristä, jossa ei ollut merkintää aiemmasta haastamisesta. Asian johdosta oli oltu myös yhteydessä Helsingin kärjäoikeuteen, jossa ei ollut tietoa kantelijan aiemmasta haastamisesta.

Vanhempi konstaapeli kertoo kantelun johdosta antamassaan selvityksessä pitävänsä ilmeisenä, että hän oli unohtanut peruuttaa kantelijaa koskevan etsintäkuulutuksen haasteen tiedoksi antamisen jälkeen.

Koska etsintäkuulutus on jäänyt voimassa olevana poliisin tietojärjestelmään, oli kantelija joutunut aiheettomasti kiinniotetuksi ja hänet oli haastettu samassa

asiassa uudelleen. Kantelijan kiinniotto oli kestänyt noin tunnin ajan ja hän oli päässyt jatkamaan matkaansa seuraavalla Helsinkiin menevällä junalla.

3.2

Oikeusohjeet

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan kenenkään vapautta ei saa riistää, paitsi muun muassa silloin, kun hänen vapautensa riistetään lain nojalla hänen saattamiseksi toimivaltaisen oikeusviranomaisen tutkittavaksi, milloin on syytä epäillä hänen syyllistyneen rikokseen.

Perustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti.

3.3

Kannanotto

Edellä lausutuilla perusteilla katson vanhemman konstaapelin menetelleen virheellisesti siinä, että hän on jättänyt suorittamansa haasteen tiedoksi antamisen jälkeen tallentamatta tietojärjestelmään kantelijaa koskevan etsintäkuulutuksen peruuttamispäätöksen. Tapahtunut on ollut seurausta hänen inhimillisestä erehtymisestä – hän unohti peruuttaa etsintäkuulutuksen.

Virkamieheltä edellytettävän asianmukaisen menettelyn on oikeuskirjallisuudessa katsottu tarkoittavan lähinnä tavanomaista huolellisuutta (Bruun ym: Virkamiesten oikeusasema 1995, s. 141). Käsillä olevassa tilanteessa normaali tavanomainen huolellisuus olisi edellyttänyt, että etsintäkuulutuksen peruuttaminen talletetaan poliisin tietojärjestelmään. Tässä tapauksessa virkamiehelle kuuluvan tehtävien asianmukaisen ja huolellisen hoitamisen merkitystä on ollut omiaan korostamaan se, että virheellisesti voimaan jäänyt toimenpide on koskenut perusoikeutena turvattua henkilökohtaista vapautta.

Asian vaatimia toimenpiteitä arvioidessani olen kuitenkin ottanut huomioon, että saadun selvityksen mukaan kantelijan vapaudenmenetys on ollut varsin lyhytaikainen ja että liikkuvan poliisin johdon lausunnon mukaan liikkuvassa poliisissa tullaan kiinnittämään poliisihenkilöstön huomiota etsintäkuulutusten peruuttamiseen laillisuusvalvonnan koulutuksen yhteydessä.

3.4

Toimenpiteet

Saatan käsitykseni vanhemman konstaapelin menettelyn virheellisyydestä hänen tietoonsa ja kiinnitän hänen huomiotaan vastaisen varalle erityiseen huolellisuuteen etsintäkuulutuksen peruuttamisen välittömässä kirjaamisessa

poliisin tietojärjestelmään. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelukirjoitus ei anna aihetta ja sen liitteet palautetaan ohessa.